כם"ד

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

עורך: הרב עוזיאל אדרי | פרשת השבוע: **משפטים** – שבת שקלים | גליון מס' 701

דבר העורך

משנכנס אדר מרבין בשמחה

חז"ל אומרים שבחודש אדר מזלם של ישראל "בריא" – תקיף וחזק, וצריך להבין איך זה מסתדר עם מש"כ בגמרא "אין מזל לישראל" שישראל לא שייכים למזלות והם למעלה מהם.

הביאור בזה: נשמות ישראל שורשם ממקום גבוה ועליון מעל לכל המזלות, אך כשירדו למטה לעוה"ז ונתלבשו בגופים גשמיים, נעשו תחת שלטון המזלות. וכתב רש"י ש"ע"י תפילה וזכות משתנה מזלו לטובה". ועל כן אמרו חז"ל "אין מזל לישראל" שבכוחם של ישראל לבטל את שליטת המזל ולהפוך ולשנות אותו לטובה. **אבל על חודש אדר כתב בשו"ת הריטב"א שמה שאמרו חז"ל "מזלם של ישראל גובר", היינו אפילו ללא תפילות וללא זכויות ועל כן נפסק להלכה ש"משנכנס אדר מרבין בשמחה" כי מזלם של כל עם ישראל יהיה אשר יהיה ללא יוצא מן הכלל גובר תקיף ומוצלח. יה"ר שהקב"ה ירים ויגביה קרן עמו ישראל למעלה ויושיענו בקרוב למען שמו יתברך. אמן.**

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב **עוזיאל אדרי**

רב קהילת קודש "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי
מדוייק לבאר-שבע

לוח הזמנים לפי שעון "חורף"	יום א' א' דר"ח אדר 26.2.17	יום ב' ב' דר"ח אדר 27.2.17	יום ג' ב' אדר 28.2.17	יום ד' ג' אדר 1.3.17	יום ה' ד' אדר 2.3.17	יום ו' ה' אדר 3.3.17	שבת קודש ו' אדר 4.3.17
עלות השחר	4:59	4:57	4:56	4:55	4:53	4:52	4:51
זמן טלית ותפילין	5:05	5:04	5:03	5:02	5:00	4:59	4:58
זריחה – הנץ החמה	6:14	6:13	6:11	6:10	6:09	6:08	6:07
שקיעה	17:39	17:40	17:41	17:41	17:42	17:43	17:44
צאת הכוכבים	17:53	17:54	17:55	17:55	17:56	17:57	17:58
סו"ז ק"ש לדעת מג"א	8:26	8:25	8:25	8:24	8:23	8:22	8:21
סו"ז ק"ש להתניא והגר"א	9:01	9:00	8:59	8:59	8:58	8:57	8:57

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: **משפטים**
הפטרה: **ויכורת יהוידע**
ופסוק ראשון ואחרון ממחר חודש
כניסת השבת: **17:12**
יציאת השבת: **18:11**
רבינו תם: **18:48**

שבת מברכין
המולד ליל ראשון, שעה 6 בבוקר 20 דקות ו–9 חלקים
ראש חודש אדר בימי ראשון ושני הבע"ט

דבר רב העיר שליט"א

ידרך עֲנוים במשפט

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם (שמות כא, א)
כתיב למעלה ולא תעלה במעלות על מזבחי, וכתיב ואלה המשפטים,וכי מה ענין זה אצל זה... אלא אמר רבי אבינא, כשם שהזהיר הקב"ה את הכהנים שלא יהו פוסעין פסיעות גסות על גבי המזבח וכו', כך הזהיר הקב×ה את הדיינים שלא יפסיעו פסיעות גסות בדין. **(מדרש רבה פר' משפטים)**

שופטי ישראל אשר נצטוו 'לא תגורו מפני איש', לכאורה צריכים להטיל אימה על הציבור כדי להעמיד את האמת והמשפט על מכונם, ובודאי שלא לזלזל בכבוד עצמם לפני הציבור. אך דוקא אותם מצווה התורה שלא לפסוע פסיעות גסות, כלומר לא ליטול שררה יתירה ולא להתנהג בהתרברבות ובגאוה אלא בענוה. מידה זו של ענוה לא זו בלבד שלא תגרע מערכו של הדיין, אלא אדרבה, תגרום לו שיוציא דין אמת לאמיתו ויכוין לפסק ההלכה הנכון.

ודע שלא נפסקה הלכה כבית הלל בכל מקום אלא מכוח 'הענוה', כמבואר בגמ' עירובין (יג, ב): 'אמר רבי אבא אמר שמואל שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה להם אלו ואלו דברי אלוהים חיים, ומפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן, מפני שנוחין ועלובין היו ושונין דבריהם ודברי בית שמאי ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהם... ללמדך שכל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו, וכל המגביה עצמו הקב"ה משפילו'. הרי לפנינו מפורש, שאף על פי שגם דברי בית שמאי 'דברי אלוהים חיים' המה, מכל מקום נפסקה הלכה לדורות כבית הלל, מפני שתלמודם היה מתוך ענוה.

ותבט עיני להגאון החיד"א, אשר העיר בשם מרן הבית יוסף: מדוע נפסקה הלכה בכל מקום כבית הלל, עד שאמרו דברי בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה, וכי בשביל שהיו ענוים יתהפך הדין, והלא מן הראוי לפסוק בכל דין לגופו של ענין על פי טעמו ונימוקו. ותירץ: שעל כרחך צריך לומר, שמפני שהיו ענוים היתה תורתם מבוררת יותר אליבא דהלכתא. וזה שאמר הכתוב (תהלים כה, ט): 'ידרך ענוים במשפט', היינו שיש לנקוט במשפט כדעת בית הלל מפני שהיו ענוים. ואם תאמר וכי בשביל שהיו ענוים יתהפך הדין, הוסיף הכתוב לאמר - 'וילמד ענוים דרכו', כלומר שהקב"ה מלמד לענוים את הדרך הנכונה העולה בית-אל לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, עכת"ד. והדברים נפלאים ומדברים הם בעד עצמם.

ובזה אמרתי לבאר ביאור נכון בהספדו של הלל ושמואל הקטן, המבואר בסוטה (מח, ב): 'נתנה עליהן בת קול מן השמים ואמרה יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה שכינה עליו אלא שאין דורו ראוי לכך, נתנו עיניהם בהלל הזקן. וכשמת הספידוהו הי חסיד הי עניו... נתנו עיניהם בשמואל הקטן, וכשמת הספידוהו הי חסיד הי עניו'. ויש לתמוה, וכי זה כל ההספד הראוי להלל, והלא בכבודו של עמוד התורה וההוראה היו עסוקים אשר סמכו עליו משמים שבכל מקום הלכה כמותו. זאת ועוד, שהעידו עליו משמים שראוי שתשרה עליו שכינה, ובודאי זה ענין מופלג עד מאוד, ואם כן כיצד הספידוהו רק על היותו 'עניו'. ברם לדברינו יש לומר, שכוונת הספדן היתה להדגיש שהן אמת שהלל הגיע למדרגות נשגבות מאוד עד שנעשה לעמוד התורה וההוראה וכו', מכל מקום 'היסוד' לכל הבנין הנשגב הזה הוא 'הענוה'.

ואכן ענוותנותו המופלגת של הלל לא ידעה גבולות, כמבואר בגמ' שבת (ל, ב): 'תנו רבנן, לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי. מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו כל שילך ויקניט את הלל יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם אני אקניטנו. אותו היום ערב שבת היה והלל חפף את ראשו, הלך ועבר על פתח ביתו, אמר מי כאן הלל (ולשון גנאי הוא לנשיא ישראל - רש"י). נתעטף ויצא לקראתו, אמר לו בני מה אתה מבקש, אמר

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

אורות הפרשה

"במקום הראשון" - **אומר הגה"ק רבי בונם מפשיסחא זיע"א:** "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" את המשפטים של הקב"ה תשים "לפניהם" - תחדיר לבניך ותלמידך את ההכרה שמצוות ה' צריכות לתפוס את המקום "הלפנים" החשוב ביותר והראשון במעלה. צריך אדם להקדיש את כל ה"אני" שלו למשפטי התורה, ולהיות מוכן אפילו למסור את נפשו עליהם. וזה כוונת הכתוב "לפניהם" - שיש להעמיד את המשפטים גם לפני הקיום העצמי.

"עבד למי" - **כתב בספר "דעת חכמים":** "ורצע אדוניו את אזנו במרצע" למה ציוותה התורה דווקא מרצע? משום ש"מרצע" בגימטריא ארבע מאות. אמר הקב"ה: אני הוצאתי אתכם משעבוד ארבע מאות שנה במצרים ואמרתי "כי לי בני ישראל עבדים" והלך זה וקנה אדון לעצמו, לפיכך ילקה במרצע.

"לרפאות ולא לייאש" - **אומר הגה"ק החוזה מלובלין זיע"א:** "ורפא ירפא" אומרים חז"ל: מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות". למדנו מכאן, כי הרופא יש לו רשות רק לעזור ולרפאות ולא להחליט שהחולה הוא ח"ו לאחר ייאוש ולא יקום ממחלתו, כי דבר זה אינו בסמכותו אלא הוא תלוי ברצון ה'.

"שבת היא מלעלוק ורפואה קרובה לבוא" - **אומר הגה"ק רבי ברוך מרדכי מקוידנוב זיע"א:** "רק שבתו ייתן ורפא ירפא", "שבתו" - זו שמירת שבת כראוי. "רק שבתו ייתן" - אם יהודי ייתן לקב"ה את השבת וישמרנה כהלכתה - מיד "ורפא ירפא" - ירפא אותו ה' מכל תחלואיו.

"מי יעלה בהר ה'" - **אומר האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א:** "יעלה אלי ההרה והיה שם" לכאורה מובן מאליו שאם יעלה על ההר הרי שהוא יהיה שם, ומהי ההדגשה "והיה שם"? אלא מכאן ראיה שאפילו המתאמץ ומטפס ועולה אל הר ה' וכבר מגיע כביכול אל הפסגה הרי שיכול להיות שהוא לא נמצא שם. יכול אדם לעמוד על ראש ההר אולם ראשו ועצמותו נתונים במקום אחר. לכן העיקר הוא לא העליה על ההר אלא להיות שם בפועל ממש.

"איפה הגנב" - **אומרים תלמידי האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א:** "אם במחתרת ימצא הגנב" אם חותר האדם בפנימיות נפשו ומעמיק לחתור בנבכי מידות ותכונות נפשו החבויים חזקה עליו שימצא את הגנב שבו, את היצר הסורר ...

"השפעה סביבתית" - **אומר האדמו"ר רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א:** "וביום השביעי תשבות למען ינוח שורך וחמורך" על האדם לשמור את השבת ולקדשו באופן כזה עד שבכח שביתתו יושפעו כל הסובבים אותו עד שגם בהמתו תנוח מעצמה. כפי שמסופר בגמרא על החסיד שמכר את פרתו לגוי, וזו סירבה לעבוד בשבת גם אצל הגוי.

"תיקון המידות" - **אומר הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי בעל התניא זיע"א:** "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך", "משכלה" - זו אישה היולדת נפלים, "עקרה" היא אישה שאינה מסוגלת ללדת. כך גם שייך הדבר ברוחניות: "משכלה" - הוא אדם שאמנם משקיע בתורה ובעבודת ה' ואף זוכה להגיע לדרגה שנולדות בו אהבת ה' ויראת ה' אולם למרבה הצער הוא אינו מצליח לשמר את זה ולאחר זמן מתברר שלדרגות הללו אין להם קיום, "עקרה" הוא אדם הרחוק ביותר שבכלל לא נולדות אצלו אהבת ה' ויראת ה' למרות ההשקעה שלו בתורה ובעבודת ה'. ומה הסיבה לכך? - "בארצך", מכיון שלא משקיעים גם מאמץ לתקן את המידות הפנימיות ואת הרצונות האישיים שהם אלו שמתפרצים מתחת לפני השטח אוטמים את המוח והלב וממוטטים את הכל.

אורות הכשרות

לו שאלה יש לי לשאול, אמר לו שאל בני שאל. מפני מה ראשיהן של בבליים סגלגלות, אמר לו בני שאלה גדולה שאלתה, מפני שאין להם חיות פקחות...'. ושוב חזר כל התהליך הזה שלוש פעמים, בשאלות שונות ומשונות, עד שלבסוף פקעה סבלנותו של... המקניט עצמו ואמר לו: 'אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל, אמר לו הן. אמר לו אם אתה הוא לא ירבו כמותך בישראל, אמר לו בני מפני מה, אמר לו מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז. אמר לו הוי זהיר ברוחך, כדאי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז - והלל לא יקפיד'. והנה המתבונן שם בכל פרטי המעשה, ישתומם עד מאוד מגודל ענוותנותו וארך אפיו של הלל. ולעניות דעתי, לא בכדי טרח הש"ס לתאר את כל שלבי המעשה לפרטי פרטים, מפני שרצה להורות בזה מהו הגדר של 'ענוה' הנדרש מהאדם, והיינו: לעולם יהא אדם ענוותן כהלל - בכל תנאי ובכל מצב, בין אם היה הפוגע קטן או גדול ממנו, ובין אם פגע בו בשוגג או שכל מגמתו היתה להקניטו, ובין אם היה הנפגע גדול ונכבד כדוגמת 'נשיא ישראל' והיה לו לכאורה למחות על כבוד תורתו וכבוד הציבור וכו'. ולא זו בלבד שצריך להעביר על מידותיו ולמחול לו, אלא שגם צריך לנהוג בו חביבות מופלגת מעין זו - 'בני מה אתה מבקש'!

בשנת תשי"ח מסר מרן ראש הישיבה הגר"מ שך זצוק"ל את שיעורו האחרון לזמן חורף במסכת גיטין. באותו שיעור נכח בחור צעיר בשיעור א', אשר הקשה קושיא על התוס' שהביא מרן בשיעורו. שמע הרב את הקושיא, חשב קצת, ולתדהמת כל הנוכחים סגר את הגמ' ואמר: 'הוא צודק', והפסיק את שיעורו. אחר כך סיפר למקורביו, 'וכי אתם חושבים שלא היה לי מה להשיב לבחור הצעיר כדי לדחות את קושייתו. אבל זו לא היתה האמת, שכן מתוך דבריו נוכחתי, שלא הבנתי נכון את התוספות'...!

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית
באר שבע

בשורה משמחת

"תפילת מנחה"

מתקיימת בכל ימות השבוע
בימים ראשון – חמישי
בשעה 13:15
בבנין המועצה הדתית
רח' התלמוד 8 שכונה ד'

בברכת ברוכים הבאים
ובכל ברחבי וברכון את תפילתנו

יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורינו המרא דאתרא הרה"ג יהודה דרעי שליט"א

הלכות אדר ופורים

מקרא מגילה

ש - מהו זמן קריאת המגילה?
ת - חייב אדם לקרוא את המגילה בלילה, ולחזור ולשנותה ביום. וזמן קריאתה בלילה, הוא מצאת הכוכבים ועד עלות עמוד השחר. אולם בשעת הדחק, כגון בשעת סכנה, או אנשי ביטחון האמורים לעמוד על משמרתם בלילה, או היוצא לדרך, רשאים לקרוא את המגילה מבעוד יום מפלג המנחה (שעה ורבע לפני צאת הכוכבים) אחר שיתפללו ערבית. וזמן קריאתה ביום, הוא מנץ החמה עד שקיעת החמה. אולם בשעת הדחק, כגון פועלים החייבים לצאת לעבודתם, רשאים לקרוא את המגילה משעה שעלה עמוד השחר.

ש - מי שלא הספיק לקרוא מגילה של ערבית עד שעלה עמוד השחר, האם יוצא ידי חובתו בקריאתה לפני נץ החמה, כדין קריאת שמע של ערבית.
ת - לפי הנראה, אינו יוצא ידי חובת קריאת המגילה של ערבית, אחר שכבר עלה עמוד השחר. שכן משעלה השחר יום גמור הוא, ומסיבה זו כבר כתבנו לעיל, שהקורא את המגילה ביום משעלה עמוד השחר, יצא ידי חובתו.

ש - מי שעבר עליו כל היום בלא קריאת המגילה, האם רשאי לקוראה בבין השמשות?
ת - זמן בין השמשות, הוא ספק יום וספק לילה. ועל כן יקראנה מספק בלא ברכות.

ש - מי שקרא מגילה, אך הוא מסופק אם יצא בה ידי חובה, כגון שהוא מסופק שמא הפסיד בה תיבה, האם חייב לקוראה בשנית?
ת - לפי הנראה, חייב מספק שוב בקריאתה. שכן קריאת המגילה חייבים בה מדברי קבלה, וקיימא לן דברי קבלה כדברי תורה הם, ובפרט בקריאת המגילה של יום.

ש - מי שנאנס ולא קרא את המגילה בלילה, האם יש לה תשלומים ביום שלמחרת, כדין הנאנס ולא התפלל ערבית - שמתפלל שחרית פעמיים?
ת - קריאת המגילה זמנה קבוע - לילה ויום, ואין לה תשלומים. לפיכך מי שלא קראה בלילה עד שעלה עמוד השחר, הפסיד קריאה של לילה.

ש - המתענים בתענית אסתר, וקשה עליהם קריאת המגילה בלא פתיחת הצום, האם יש להקל עליהם בזה?
ת - מעיקר הדין אין להתחיל בסעודה או שינה, לפני קריאת המגילה חצי שעה קודם זמן קריאה בלילה וביום, שלא ימשך בסעודתו. ודין סעודה בזה, הוא כביצה פת או מזונות (כ- 56 גרם). אך פחות משיעור זה של פת ומזונות, או אפילו יותר משיעור זה של שאר אוכלין ומשקין, מותר לאכול ולשתות מהם. אולם ראוי ונכון להחמיר, שלא לטעום כלום קודם קריאת המגילה. ומכל מקום, בשעת הצורך כגון המתענים בתענית אסתר, אשר קשה עליהם קריאת המגילה בלא טעימה, רשאין לאכול ולשתות לפי השיעור האמור לעיל.

ש - האם צריך עשרה לקריאת המגילה, כדין קריאת התורה?
ת - ראוי ונכון לקרוא את המגילה ברוב עם, או לפחות בעשרה אנשים. אולם מעיקר הדין, יכול לקרותה עם הברכות שלפניה אפילו ביחיד, אך ברכת "הרב את ריבנו" שלאחר קריאת המגילה, אין לברכה אלא בעשרה. וגם הנשים מצטרפות בזה, למנין עשרה.

ש - האם נשים חייבות במקרא מגילה?
ת - נשים חייבות במקרא מגילה כדין האנשים, כיון שאף הן היו באותו הנס.

ש - האם קטנים חייבים במקרא מגילה?
ת - קטן פחות משלוש עשרה שנה ויום אחד או קטנה פחות משתים עשרה שנה ויום אחד, פטורים ממקרא מגילה. לפיכך אינם יכולים להוציא אחרים ידי חובתן. אולם יש לחנכם במצוה זו, כל שהגיעו לגיל חינוך.

ש - מה דין חרש או כבד שמיעה, לענין מקרא מגילה?
ת - אף על פי שחרש חייב במקרא מגילה לעצמו, מכל מקום אינו יכול להוציא אחרים ידי חובתם. במה דברים אמורים, בחרש שאינו שומע כלל, אבל כבד שמיעה השומע כשצועקים אליו, או השומע על ידי מכשיר שמיעה, יכול גם להוציא אחרים ידי חובתם.

המשך הלכות

ש - באולמות ובתי כנסת גדולים, האם ניתן להשתמש ברם קול להשמיע קריאת המגילה לכל הציבור?
ת - השומע את המגילה דרך רם קול, לא יצא ידי חובה, אלא אם כן יכול הוא לשומעה מפי החזן גם בלא הרם קול. וכמו כן, פשוט שאין יוצאים ידי חובה בשמיעת קריאת המגילה דרך הרדיו אפילו בשידור ישיר.

ש - האם צריך לעמוד בשעת קריאת המגילה וברכותיה?
ת - אין צריך לעמוד בשעת קריאת המגילה. אולם חזן הקורא את המגילה לציבור, צריך לברך ולקרוא את המגילה בעמידה, מפני כבוד הציבור. וטוב שגם הקהל יעמוד בשעת הברכות, ואחר כך ישבו לשמיעת המגילה, וכן נוהגים.

ש - האם צריך לפשוט את כל המגילה, לפני הקריאה?
ת - טוב שהשליח ציבור יפשוט את המגילה כולה, ואחר כך יברך ויקרא. וכשמסיים הקריאה, חוזר וגולל את כולה, ואחר כך מברך ברכה אחרונה. אולם יחיד הקורא מגילה לעצמו או לבני ביתו, אינו צריך לעשות כן, אלא קורא אותה כסדרה ומשאירה פתוחה, עד שכאשר יגיע לסיומה תהיה כולה פתוחה לפניו. ולא יברך ברכה אחרונה, אלא לאחר שיגללנה.

ש - השומע את המגילה, והפסיד איזו תיבה, האם יכול להשלימה בעל פה או מתוך הכתב?
ת - יש להזהר לקרוא או לשמוע את המגילה כולה, ואם חיסר אפילו תיבה אחת בלבד בקריאתו או בשמיעתו, יש אומרים שלא יצא ידי חובה. לפיכך טוב שגם השומע את המגילה יאחז בידו מגילה כשרה, או אפילו מגילה מודפסת, כדי שאם יפסיד איזו תיבה יוכל להשלימה מתוך הכתב.

ש - הקורא את המגילה לעצמו, האם צריך להשמיע לאוזנו?
ת - גם הקורא את המגילה לעצמו, צריך להשמיע לאוזנו. ואם קראה בלחש, יחזור ויקראנה בלא ברכות.

ש - על אלו טעויות, יש לתקן את החזן?
ת - אין צריך לתקן את החזן הקורא את המגילה על טעויות שאינן משנות את משמעות המילים, וכל שכן שאין להחזירו על שגיאות בטעמים. אולם אם טעה אפילו בתיבה אחת המשנה את משמעות המילה, הרי זה מחזירין אותו על טעותו, וטוב שיעמידו לצידו אדם כדי לתקנו.

ש - לא קרא את עשרת בני המן בנשימה אחת, האם יצא ידי חובה?
ת - צריך לומר עשרת בני המן - כולל המילה "עשרת" שבתום מניין העשרה, בנשימה אחת. ולכתחילה נוהגים בזה כבר מתחילת "חמש מאות איש ואת... עד עשרת בני המן". אולם בדיעבד, יצא ידי חובה גם אם לא אמרם בנשימה אחת.

ש - בן עיר שנסע לכרך, או להיפך, כיצד ינהג לענין זמן מקרא מגילה ושאר מצוות הפורים?
ת - בן עיר החייב במקרא מגילה ושאר מצוות הפורים בי"ד אדר, שנסע לכרך המוקף חומה מימות יהושע בן נון (כגון ירושלים אשר חייבים שם במקרא מגילה ושאר מצוות כפורים בט"ו באדר), או להיפך, הרי זה מתחייב כמנהג המקום בו הוא שוהה, ובלבד שעבר עליו שם עלות השחר. כלומר, תושב ירושלים שנסע לתל-אביב בליל י"ד ולן שם עד אחר עלות עמוד השחר (שעה ורבע לפני נץ החמה), הרי זה מתחייב בכל דיני הפורים כדין תל-אביב, אף אם בדעתו לחזור לירושלים קודם ט"ו אדר. ועם שובו לירושלים, יקיים גם שם את כל דיני הפורים, כולל מקרא מגילה, אך לא יברך עליה. אבל אם הגיע לתל-אביב ביום י"ד אדר אחר שכבר עלה עמוד השחר, אינו חייב בכל דיני הפורים שם. וכן להיפך, תושב תל-אביב שנסע לירושלים בליל ט"ו ולן שם עד אחר עלות השחר, הרי זה מתחייב שוב בכל דיני הפורים כדין ירושלים כולל מקרא מגילה, אך לא יברך על המגילה, כיון שכבר קראה במקומו. ואם הגיע לירושלים בליל י"ד באדר, ולן שם עד אחר עלות השחר של יום ט"ו באדר, הרי זה קורא את המגילה בברכות ומקיים את כל מצוות הפורים, בט"ו אדר בלבד. אבל אם הגיע לירושלים ביום ט"ו באדר אחר שכבר עלה עמוד השחר, אינו חייב שם במקרא מגילה ובשאר מצוות הפורים.

ש - אימתי חוגגים בבאר-שבע את יום הפורים?
ת - יש אומרים, שבאר-שבע היא בכלל הערים המסופקות, כלומר שיש ספק אם היתה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. ועל כן, כדי לצאת ידי חובת כל הדעות בלא שום פקפוק, ראוי ונכון לקיים את כל מצוות הפורים, בשני הימים - י"ד וט"ו באדר. אלא שבארבעה עשר באדר (לילה ויום) יקראו את המגילה בברכות, אך בחמישה עשר (לילה ויום) יקראו את המגילה בלא ברכות. וכן אין להוציא ספר תורה לקרא פרשת "ויבא עמלק", אלא ביום י"ד באדר בלבד. וכמו כן אין לומר "על הנסים" בתפילה ובברכת המזון, אלא בארבע עשר בלבד (לילה ויום). ועל כל פנים, המקיים את הפורים רק בי"ד באדר, ואינו רוצה לשנות ממנהגו, אין למחות בידו, מפני שיש לו על מי לסמוך.

משפט מן השמים

ארבעת השומרים

ארבעת השומרים המוזכרים בפרשתנו "השואל", "השוכר", "שומר שכר" ו"שומר חינם". מייצגים ארבעה סוגי יהודים: "השואל" הוא נהנה מהדברים שהוא שואל, אך אינו נותן שום תמורה למשאיל. זה מייצג את האדם האנוכי והחומרי שכל כולו שקוע בתהום תאוות ותענוגות הבלי העוה"ז וכל חייו הם רק עיסוק סביב עצמו, בחיפוש אחר טובתו הגשמית האישית בלבד, ולא עולה על דעתו לשלם תמורה לה' יתברך על רווחתו הכלכלית ולקיים תורה ומצוות או לעזור לזולתו ולו במשהו, אינו חש שהוא חייב למישהו משהו תמורת חיי השפע הברוכים שלו. אם כי עדיין יתכן שהוא נשאר מאמין בלב ויודע ומכיר מי האדון האמיתי על חייו ורכושו.

"השוכר" דומה לשואל בכך שהוא מייחס עדיפות וחשיבות גבוהה לחומריות וגשמיות, כאשר העוה"ז ותענוגיו תופסים מקום מרכזי בחייו, ומול עייניו עומדת ג"כ רדיפה מתמדת אחר עצמו וטובתו האישית. אבל בכל זאת שונה הוא, שהוא חש שעליו לתת תמורה מסויימת לה' יתברך שהשפיע עליו כל כך הרבה טובה ומספק לו את צרכיו, לכן הוא מקיים תורה ומצוות וכשמזדמן הוא עוזר ומסייע אך רק במעט לזולת. ענייני הרוחניות לא מעניינים אותו כלל, ואינו לוקח ברצינות הנדרשת את התורה והמצוות.

"השומר שכר" מייצג אדם נעלה שכל כולו עוסק ומתמסר לרוחניות ומקיים את התורה והמצוות בחשק רב, בשמחה רבה ובהידור, וכל חייו מוקדשים להרבות עשיית צדקה וחסד. וחש שמטרתו הסופית בחיים היא קיום רצון ה', ולזה נתונות כל מעייניו. אך לעומת זאת הוא נכשל בגאווה ומלא בתחושה חזקה של שביעות רצון וסיפוק עצמי. ומתהלך כל חייו בהרגשת גאווה מרוממת כשבראשו מנכרת השאלה איך יתכן שלאחר מותי יהיה בכלל מציאות של גן עדן כל כך גדול ונשגב לפי רום מעלתי ורוב צדקותי. אך מגיע למסקנה שהקב"ה הרי הוא כל יכול וכנראה הוא יעשה בריאה מיוחדת של גן עדן מופלא ומיוחד בשבילו.

"השומר חינם" מייצג את האדם השלם, הצדיק והעניו, שכל חייו רצופים עבודת ה' נעלית, וכל כולו מלא אהבת ה' ויראת ה' בהתמסרות רבה ועצומה בעמלה של תורה ובקיום המצוות בהידור גדול מתוך שמחה של מצווה וטוב לבב. וחש שכל מה שנברא הוא רק כדי להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, וביאתו לעולם רק בשביל לשמש את קונו. בעייניו, חייו ורכושו אינם שלו כלל אלא הם רכוש של הקב"ה שנמסר לו כפיקדון, ליבו פתוח כאולם ומעניק מכיסו לכולם, אצלו רגיל וטבעי הוא שחייו וכל כוחו יוקדשו בשביל האחר בכל עת וזמן, המסירות לעשיית צדקה וחסד הוא דבר נורמלי שבשיגרה. וכל ימי חייו מתהלך בתחושת ענווה גדולה ועצומה ובביטול מוחלט להקב"ה, ובהרגשה שלא מגיע לו כלום ולא חייבים לו כלום, או איזו תמורה כל שהיא על המאמצים בתורה במצוות ובמעשים טובים שלו. **ואדרבא בטוח בכל ליבו שכל מה שיש לו, ה' עשה עמו חסד חינם וניתן לו מאוצר של "מתנת חינם".**

ז־טוב העיד עליו כי בארבעים
:ים שבין ראש־חודש אלול ליום־
יפורים, הוא 'מרטיב' את הספר
ושית־חכמה' בדמעות שהוא שופך
דפיו.

י יצחק זימן אליו את שני הצדדים.
חר ששמע את דבריהם ביקש
טיל על משפחת המנוח שבועה

כעבור זמן נפטר הגאון את ר'
בנימין ואמר לו: "גש לבית המנוח
ומסור לאלמנתו כי הכסף נמצא בתוך
ספר הטור, חלק אורח־חיים, הלכות
שבת, סימן פלוני — הוא הספר שבו
למד המנוח בעת שבאת להפקיד בידיו
את הכסף".

ואומנם הכסף נמצא בדיוק במקום
שבו נקב הגאון. ר' בנימין ראה במו־
עיניו כיצד האלמנה שולפת מבין דפי
הספר את צ
שקיבל בחז
בנימין להמ
את השליחו
הגביר.

כסף בא וכ
המופלא על
הגאון רבי י
נתמנה רבן
אלטונה, הכ
עד עצם הי

לרפואת
ר' יוסף שלמה
בר עליה
ורחל
בת סימי

בית דין צדק לענייני ממונות
שע"י הרבנות והמועצה הדתית באר שבע נייד: 052-7670510

המודעות על אחריות המפרסמים בלבד